

SOCIOLOGICKÝ VÝZKUM: EVROPANÉ A JEJICH ZEMĚDĚLSTVÍ

V rámci svého pravidelného sledování uskutečňuje sociálně politická komise EHS již 15 let šetření v oblasti „veřejného mínění“ obyvatel Evropy. Šetření se uskutečňuje dvakrát ročně a v roce 1989 se poprvé týkalo tématu zemědělství. Šlo o anketu šetřící postoje a vztahy Evropanů k „jejich“ zemědělství. Metodicky byla anketa rozdělena do dvou částí: první část zahrnovala průměrný vzorek obyvatel a otázky týkající se zemědělství. Druhá část ankety, což bylo určité novum, se týkala speciálních otázek určených pro samotné evropské zemědělce. Z každé země EHS byl vybrán vzorek 300 respondentů. Protože reprezentativní vzorek populace členských zemí EHS zahrnoval jen málo zemědělců, bylo nutné tuto slabě zastoupenou vrstvu obyvatel zkoumat podrobněji a musela být uskutečněna i zmíněná druhá část šetření zemědělců samých.

Výsledky

Zemědělci se cítí celkově spokojeni s Evropou, mají ovšem určité výhrady. Odpovědi na otázku, co pocítují, hodnotí-li se činnost EHS, se shodují a liší se podle postavení zemědělců v jednotlivých členských zemích EHS. Anketa ukázala, že zemědělci, stejně jako průměrní občané EHS, považují vzájemné problémy členů EHS za chronické. Přesto 15 % zemědělců proti pouhým 9 % z celkové populace EHS tyto problémy zlehčuje. Ukazuje to na skutečnost, že přes poměrnou podporu politiky EHS mezi zemědělci existují v této skupině její četní odpůrci. V každém případě jsou zemědělci politikou EHS silně senzifikováni.

Mezi jednotlivými evropskými zeměmi EHS však existují významné rozdíly. Ve Španělsku a Itálii, ale také ve Francii a NSR, mají zemědělci otevřenější negativní postoje k EHS než průměr populace. Naproti tomu dánští zemědělci mají k EHS mnohem pozitivnější postoje než zbytek populace. Je zajímavé, že Dánsko platí za zemi s nízkou podporou EHS, ale dánští zemědělci vyjadřují spokojenost se svou příslušností k EHS.

Pokud jde o osobní postoje (spokojenost s vlastním životem) a o postoje ke sféře veřejného života (spokojenost s fungováním demokracie ve vlastní zemi), jsou odpovědi mnohem méně kladné než u průměru populace. Vcelku se naopak občané EHS cítí spokojeni se svými zemědělci, ale nepřistupují k této otázce nekriticky.

Dvě třetiny obyvatel se zajímají o otázky zemědělství, považují je za důležité. Část vzorku obyvatel má přímé kontakty se zemědělským prostředím a dostává přímé informace. Ovšem občané EHS, stejně jako zemědělci, vědí vcelku velmi málo o agrární politice EHS. Počet těch, kteří neodpověděli asi na 20 otázek zabývajících se touto problematikou, se pohybuje u celkové populace mezi 9 až 36 %, u zemědělců mezi 7 až 29 %.

Nízký stupeň informovanosti o agrární politice EHS ukazuje rovněž skutečnost, že pouze jedna třetina (35 %) občanů EHS v poslední době o problematice EHS četla nebo slyšela. U zemědělců je toto procentuální zastoupení sice vyšší, ale výsledek (49 %) je rovněž slabý. Na otázku, zda zemědělství má ještě význam ve vysoce rozvinuté průmyslové společnosti, odpovídal průměr populace EHS ve většině případů negativně. Symbolická hodnota, jež je přičítána zemědělství, je zde relativně nízká. Ne náhodou každý desátý dotazovaný a jenom každý druhý zemědělec vidí v „moderním zemědělství“ výraz pro skutečnost, že se vlastní země „dobře rozvíjí“. Procento kladných odpovědí na tuto otázku je vyšší v Řecku, Itálii, Irsku a Portugalsku než v ostatních členských zemích. Pokud průměr populace přičítá sektoru zemědělství jenom nízký ekonomický význam, jsou zemědělci i nezemědělci shodného názoru, že zemědělství dnes bojuje s nejvážnějšími problémy. Většina dotazovaných (83 % celkové populace a 95 % zemědělců) se pak domnívá, že tyto problémy by si zasluhovaly zvýšenou pozornost. Průměr populace EHS — a to je považováno za nejvýznamnější výsledek šetření — považuje za správné, že jejich zemědělství je podporováno. (Zpracováno podle zahraničních pramenů.)

Ing. Věra Dvořáková, CSc.